

ÚVOD	5
OPAKOVÁNÍ	6
Na co navazujeme ze středověku a raného novověku.....	6
Mapy a časové osy.....	8
BAROKNÍ DOBA	10
Baroko, doba protikladů.....	10
Ono to baroko není špatné pro oko	12
České baroko, znak sounáležitosti s Evropou	14
Mapy a časové osy	16
Společnost a podnikání v období baroka	18
Pod křídly orla vítězí lev	20
Výsluní a stíny vlády „krále Slunce“	22
Od popravy krále k parlamentní monarchii	24
Rusko a Osmanská říše na cestách proměn	26
DOBA OSVÍCENSTVÍ	28
Mapy a časové osy	28
Měj odvahu přemýšlet	30
Věda a umění doby rozumu	32
Panovníci osvícení rozumem	34
Marie Terezie a Josef II. – matka a syn reformují monarchii ...	36
Americký zvon svobody	38
Ohlédnutí za dobou baroka a osvícenství	40
FRANCOUZSKÁ REVOLUCE	42
Mapy a časové osy	42
To není vzpoura, to je revoluce!.....	44
Volnost, rovnost, bratrství.....	46
Teror ve jménu svobody	48
Evropa Napoleona Bonaparta.....	50
Nové uspořádání Evropy stanovil vídeňský kongres	52
PRŮMYSLOVÁ REVOLUCE	54
Síla páry mění svět.....	54
Nová společnost průmyslové doby	56
NÁRODNÍ OBROZENÍ	59
Mapy a časové osy	59
Evropská „národní obrození“	60
Počátky českého národního hnutí	62
V jazyku naše národnost!	64
Kde domov můj?	66
REVOLUCE 1848–1849	68
Mapy a časové osy	68
Rok revolucí	70
Radujme se! Nový den nám svítá!	72
Jsem Čech rodu slovanského.....	74

OBSAH

Dědictví revoluce	76
Ohlédnutí za dobou revolucí a počátků národního uvědomování	78
SVĚT 2. POLOVINY 19. STOLETÍ	80
Mapy a časové osy	80
Modernizace v Evropě 2. poloviny 19. století	82
Viktoriánská Anglie	84
Itálie a Německo, nové státy na mapě Evropy	86
Jih proti Severu	88
Rusko a Japonsko – modernizací proti zažitým pořádkům	90
KOLONIALISMUS	92
Mapy	92
Evropské velmoci budují nová impéria	94
Kolonie jako břemeno Evropanů?	96
ČESKÉ ZEMĚ 2. POLOVINY 19. STOLETÍ	98
Mapy a časové osy	98
Rakousko-Uhersko – dva státy v jednom	100
Úspěchy a prohry české politiky	102
Česká společnost se učí podnikat	104
Češi a Němci, dva národy v jedné zemi	106
Cesta z ghetta	108
Umění, jež není výrazem vlasti, není ničím	110
Ohlédnutí za druhou polovinou 19. století	112
Mapy a časové osy	114
PŘELOM 19. A 20. STOLETÍ	116
Habsburská monarchie na začátku 20. století	118
Emancipace změnila postavení žen	120
Objevitelé neviditelného světa	122
Lidé, kteří rozsvítili svět	124
Technika a její netušené možnosti	126
Sport zatracovaný i milovaný	128
Hledání moderního umění	130
PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA	132
Velká válka, na niž se Evropa dlouho připravovala	132
Ani peklo nemůže být tak strašné	134
Čeští vojáci na frontách Velké války	136
Bolševická revoluce – úspěšně provedený plán rozvratu	138
Konec starého světa	140
VZNIK ČESKOSLOVENSKA	142
My, národ československý	142
Mapy a časové osy	144
Ohlédnutí za dobou velkých nadějí a válečných hrůz	146
Závěrečné ohlédnutí	148

SLOVNÍČEK POJMŮ	150
REJSTŘÍKY	154
CITACE	158
VÝSTUPY A KOMPETENCE RVP ZV	160

Několik slov na úvod

*Veliká historie není zabezpečením velké budoucnosti.
Teprve tenkrát nám prospěje, když v ní chceme pokračovat,
osvojit si z ní velké myšlenky.*

(T. G. Masaryk, filozof, politik a první československý prezident)

Proč jsme vybrali jako motto učebnice tato Masarykova slova?

Ani náš učební text nechce pouze poskytovat hotová fakta. Naopak, předpokládá aktivní účast vás, žáků, při řešení úkolů, při práci s mapami a vyobrazeními. Vybízí k uvažování, hodnocení, porovnávání. Snaží se vzbuzovat chuť a potřebu přemýšlet o minulých událostech, zaujímat k nim vlastní stanoviska.

To je cesta, jak chápat minulost, poučit se z ní, a v souladu s tím i jednat.

Mnoho radostí a úspěchů při práci s učebnicí Vám přejí

autorky a autoři

Několik užitečných rad pro práci s učebnicí

Každá lekce má rozsah dvou sousedících stránek. Pod jejím nadpisem najdete text nebo obrázek uvádějící nějakou zajímavost. Další obsah lekcí je rozdělen do několika částí. Začínají názvem odstavce a většinou jsou ukončeny sadou otázek a úkolů. Lekci uzavírají shrnutí, otázky a úkoly.

Na lištách na okrajích stránek najdete nejčastěji informace o vztazích mezi minulostí a současností. A také souvislosti dějepisného učiva s jinými vyučovacími předměty. Je třeba, abyste rozuměli těmto symbolům:

závěrečné shrnutí učiva v lekci

závěrečné otázky a úkoly

S

hledejte ve slovníčku na str. 150–153

SSČ

hledejte ve Slovníku spisovné češtiny pro školu a veřejnost

M 017

hledejte na mapě na uvedené stránce

C 042

hledejte na časové ose na uvedené stránce

⇐ 026

vraťte se na uvedenou stránku

⇒ 045

jděte dopředu na uvedenou stránku

Rychlou orientaci ve vyhledávání některých pojmů vám usnadní rejstříky na stránkách 154–158.